

صد واژه درباره‌ی انرژی و نفت

(همراه با پی‌گفتار مترجم)

www.ketab.ir

ژان-ماری شوالیه / یونس محمدی

This is a Persian translation of
Les 100 mots de l'énergie
by Jean-Marie Chevalier
Presses Universitaires de France, 2008
Translated by Youness Mohammadi
Āgāh Publishing House, Tehran, 2021
info@agahbookshop.ir

سرشناسه: شوالیه، ژان ماریه، ۱۹۴۱-م.

Chevalier, Jean Marie, 1941

عنوان و نام پدیدآور: صد واژه درباره‌ی انرژی و نفت / ژان - ماری شوالیه؛ ترجمه‌ی یونس محمدی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص. ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۴۴-۶-۴۱۶-۴۴۴-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Les 100 mots de l'énergie.

موضوع: نفت -- صنعت و تجارت -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
موضوع: Petroleum industry and trade -- Terminology

موضوع: صنایع انرژی -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

موضوع: Energy industries -- Terminology

موضوع: انرژی، منابع -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

موضوع: Power resources -- Terminology

شناسه‌ی افزوده: محمدی، یونس، ۱۳۲۵-، مترجم

رده‌بندی کنگره: HD ۹۵۶۰/۵

رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۲۷۲۸۰۱۴

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۷۵۳۳۳۸۸

ژان-ماری شوالیه

صد واژه درباره‌ی انرژی و نفت

ترجمه‌ی یونس محمدی

چاپ یکم ترجمه‌ی فارسی: پاییز ۱۴۰۰، طراحی و نظارت بر چاپ: دفتر نشر آگاه

ویرایش: نسرین اسدی جعفری

چاپ و صحافی: فرهنگ بان

شمارگان: ۵۵۰ نسخه

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

انتشارات آگاه

خیابان انقلاب، بین منبری جاوید و ۱۲ فروردین، شماره‌ی ۱۳۴۰، تهران ۱۳۱۴۶

تلفن: ۶۶۴۶۰۹۳۲، ۶۶۴۶۷۲۳۲

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.com

قیمت: ۴۵,۰۰۰ تومان

فهرست

۷	مقدمه
۹	فصل یکم: نیازها
۲۹	فصل دوم: منابع
۵۷	فصل سوم: مبادله انرژی
۷۳	فصل چهارم: بازارها و قیمت‌ها
۸۵	فصل پنجم: بازیگران انرژی
۱۱۱	فصل ششم: نقاط قوت و ضعف توسعه‌ی بلندمدت
۱۲۳	پی‌گفتار
۱۶۵	ضمیمه‌ی آماری نفت و گاز

مقدمه

کتاب *صد واژه درباره‌ی انرژی و نفت* داستانی است که هم جذاب است، هم نگران‌کننده. داستانی که مبنای آن احتیاج انسان‌ها به انرژی برای رفع مجموعه‌ای از نیازهاست. نیاز به گرم کردن، تأمین روشنایی، نیروی محرکه، جابه‌جایی و حمل و نقل. از آغاز پیدایش انسان تا انقلاب صنعتی این نیازها از طریق انرژی‌های تجدیدپذیر، آسان‌ترین و تقریباً غیرآلوده‌کننده برآورده می‌شد: نیروی جسمانی انسان‌ها و حیوانات، چوب قابل سوخت، خورشید، باد و آب رودخانه‌ها و جویبارها از مهم‌ترین منابع انرژی بود. این منابع تا سال ۱۸۲۰ (که جمعیت کره‌ی زمین به یک میلیارد نفر رسید) هنوز قادر به تأمین نیازهای انسان‌ها بود. اما از این تاریخ به بعد انرژی قابل تجارت و مبادله و تجدیدناپذیر بدون وقفه رشد و توسعه یافت. برای رفع نیازهای جمعیت تقریباً هفت و نیم میلیاردی کره‌ی زمین (در سال ۲۰۱۷) سه منبع تجدیدناپذیر ذغال‌سنگ، نفت و گاز مورد استفاده قرار گرفت. این سه منبع قریب به هشتاد درصد مصرف انرژی جهان ما را تشکیل می‌دهند که آلوده‌کننده نیز هستند. این آلودگی تمامی دارایی‌ها و موهبت‌های ارزانی‌شده به انسان‌ها را در کره‌ی زمین تهدید می‌کند. دارایی‌هایی که مالک‌شان همه‌ی مردم‌اند. مثل آب و هوای کره‌ی زمین که به همگان تعلق دارد (و تجاوز به آن تجاوز به حقوق دیگران است). برخلاف اطمینان و آرامشی که انسان در گذشته از این بابت داشت، آینده و چشم‌انداز آن برای بشر نگران‌کننده شده است. در موضوع نیاز انسان‌ها به انرژی (فصل اول

این کتاب) سیّاره‌ی ما ذخایر و منابعی دارد که هنوز به وفور یافت می‌شوند (فصل دوم) مانند: انرژی‌های فسیلی (که پایان‌پذیرند) و انرژی‌های جریان‌ها (آب‌وهوا و خورشید) که پایان‌ناپذیرند ولی در حال حاضر دسترسی به آن‌ها گران‌تر است. فصل سوم کتاب درباره‌ی راهبردهای مهم تجارت و مبادله‌ی انرژی در جهان است (ژئوپلیتیک) که به‌شدت تنش‌زا بوده است، زیرا در یک‌سو کشورهای بزرگ واردکننده‌ی نفت و گاز قرار دارند که به‌شدت در حال رقابت با یکدیگر و درگیری‌اند و در سوی دیگر حدود سی کشور در جهان قرار گرفته‌اند که صاحب سه‌چهارم ذخایر جهان‌اند. اکثر این کشورها با خطر و بی‌ثباتی سیاسی مواجه‌اند که در آن‌ها اراده‌ی ملی‌گرایی شدید است.^۱ فصل چهارم کتاب درباره‌ی قیمت و بازار انرژی است که از پیچیدگی‌های خاص و روزافزون بازارهای مالی - پولی جهانی برخوردار است که در تعیین قیمت انرژی و نوسانات آن دخیل است. عوامل و نشانه‌های فراوانی وجود دارد تا قبول کنیم وارد مرحله‌ای از قیمت‌های بالا و دیرپا مان انرژی شده‌ایم؛ ظرفیت‌های [فزاینده‌ی اقتصادی] جدید، تغییرات راهبردی سیاسی - اقتصادی در صحنه‌ی جهان و مشکلات زیست‌محیطی از جمله‌ی این عوامل و نشانه‌هاست. فصل پنجم کتاب درباره‌ی بازیگران و دست‌اندرکاران انرژی است، آن‌هایی که وضع فعلی را اداره می‌کنند یا برای تأمین انرژی در آینده دست‌به‌کار شده‌اند، مانند: بنگاه‌های اقتصادی، دولت‌ها و حکومت‌های محلی، اتحادیه‌ی اروپا و تعدادی از نهادهای بین‌المللی همچون آژانس بین‌المللی انرژی و گروه کارشناسان بین‌المللی آب‌وهوا.^۲ فصل ششم کتاب درباره‌ی شناخت عواملی است که توسعه‌ی پایدار را برای قرن بیست و یکم شکل می‌دهد. مشکلات اصلی، تضادهای موجود و راه‌حل‌هایی که هرچه زودتر باید به اجرا گذاشته شوند تا از سیاره‌ی زمین حمایت شود.

۱. در کشورهای صادرکننده‌ای مانند ایران به این گرایش «دفاع از منابع ملی در برابر کمپانی‌های

نفتی و صاحبان آن‌ها» گفته می‌شود. - م.

۲. IPCC به انگلیسی و GIEC به فرانسه.